

Nagy Adrienn

Környezetismeret felmérő feladatlapok

4. osztály

Megoldókulcs

ELŐSZÓ

Kedves Szülők, kedves Gyerekek!

A kiadvány feladatai kutatómunkára is biztatja a Gyerekeket. Ne feledjük, hogy a nehéz gyakorlóanyagok megoldása nem csak a helyes válaszokról szól, hanem a tanulási folyamatról, a fejlődésről és az új kihívásokkal való szembenézésről is. Ezért fontos, hogy ne kerüljük el ezeket a feladatokat, hanem aktívan foglalkozzunk velük, és használjuk ki a fejlődési lehetőségeket, amelyeket nyújtanak.

A szerző

1. FELMÉRŐ FELADATLAP

1. fejezet: Hazánk, Magyarország (lakóhelyem, települések, Budapest a főváros)

1. egyedi válaszok a feladat minden pontján

2. egyedi válaszok a feladat minden pontján

3. egyedi válaszok a feladat minden pontján

4. *a)* Budapest

b) pirossal térképvázlatban Budapest helye

5. Óbuda, Buda, Pest, Duna, Buda, Pest

6. 2 – Országház

8 – Lánchíd

3 – Szent István-bazilika

7 – Budai Vár(negyed)

1 – Gellért-hegy

5 – metró

4 – Nemzeti Színház 6 – Nemzeti Múzeum

2. FELMÉRŐ FELADATLAP

1. fejezet: Hazánk, Magyarország (Hazánk domborzati formái és térképi ábrázolásuk)

1. *a)* 200
500
1500
b) zöld, sárgás barna, világosbarna
2. *a)* 0–200 méterig
500–200 méter között
b) pl: Hoportyó: 183 méter
3. *a)* 500–1500 m, világosbarna
b) pl: Baranyai-dombság: Zengő: 680 m
4. *a)* A hegy magányos kiemelkedés, melynek legmagasabb pontja a hegycsúcs.
A hegységet több hegy együttese alkotja.
b) hegycsúcs
hegyhát
hegyoldal
c) Bakony – sárgásbarna – Kőrös-hegy – 709 méter
Bükk – világosbarna – Istállóskő – 959 méter
5. *a)* Völgy: Dombok vagy hegyek között húzódó hosszú mélyedés.
Medence: Dombokkal vagy hegyekkel körülvett, nagyobb kiterjedésű, szabálytalan alakú mélyedés.
b) Ilona-völgy (Mátra), Zsámbéki-medence
6. *a)* a felszín alatti vizekből feltörő forrásokból, részben a csapadékból származik
b) c) ér – csermely – patak – folyó – folyam
d) Mindig az eredetétől a torkolatuk felé haladva.
7. *a)* Duna, Tisza
b) Keleti-főcsatorna
c) Balaton
d) Tisza-tó
8. *a)* sziget: vízzel teljesen körbezárt kisebb szárazföld
b) félsziget: a szárazföldnek a vízbe benyúló része, melyet összefüggő víz legalább három oldalról körbevesz
c) zátony: a folyómeder, tó- vagy tengerfenék olyan része, amelyet a hordalék feltöltött

b–c–a

3. FELMÉRŐ FELADATLAP

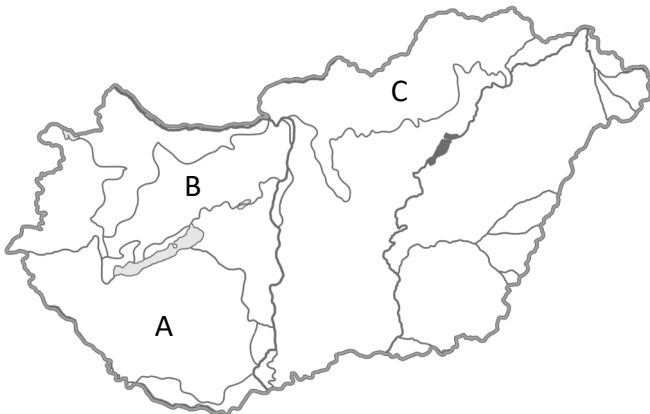
1. fejezet: Hazánk, Magyarország (Alföld, Kisalföld, Alpokalja)

- Alföld, Kisalföld, Alpokalja, Dunántúli-középhegység, Dunántúli-dombvidék, Északi-középhegység
- a) Alföld, Kisalföld, Alpokalja
b) 3., 2., 1.
- a) 1. Mezőföld, 2. Duna-Tisza köze, 3. Tiszántúl
b) 3., 1., 2.
c) 75,8 méter
- térképes jelölés
- a) Alpokalja
b) Írott kő: 882 méter
c) Kőszegi hegység
d) Soproni hegység: Sopron, Kőszegi hegység: Kőszeg
- Alföld – kevés – sok – meleg
Kisalföld – kevés – sok – picit hűvösebb (szelesebb)
Alpokalja – sok – kevés – hűvös
<i>Alföld</i>	<i>Kisalföld</i>	<i>Alpokalja</i>
kukorica, búza	tölgy erdők, cukorrépa	erdők, takarmánynövények
vidra, szürkemarha	bölgébika, szarvasmarha	szarvasmarha, kecske
konzervgyár, autóipar	cukorgyár, húszüzem	gépipar, asztalosipar
- a) Alföld: 1, 2, 4   Kisalföld: 3   Alpokalja: –
b) daru, vörös vércse, kócsag, túzok
c) 6 – Hortobágyi Nemzeti Park   9 – Debreceni virágkarnevál
8 – Kőszeg, törökök ostroma   10 – Győr, a 3 folyó városa
5 – Fertőd (Eszterházy kastély)   11 – Szeged (Szegedi Dóm)
12 – Sárospatak   7 – nem, Tisza-tó

4. FELMÉRŐ FELADATLAP

1. fejezet: Hazánk, Magyarország (Dunántúli-dombság, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység)

1.

sárgásbarna, világosbarna

2. I, I, I, I, H

3. Fertőmelléki-dombság

4. a) Bakony, Vértes, Velencei-hegység, Dunazug-hegység, Pilis, Gerecse, Budai-hegység

b) Pilis, Gerecse, Budai-hegység

c) Pilis-tető: 756 méter

5. a) 500–1500 m között terjednek

b) Hegytető: 1, 3, 5, 6

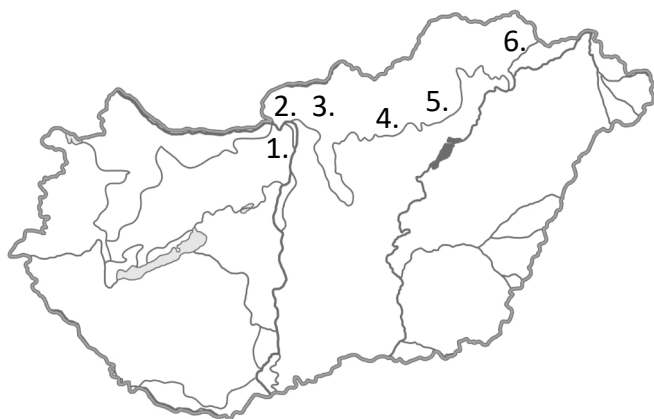
Hegyoldal: 2, 4

c) 2, 4, 5

6. X – Négynél is több a nagy állóvizeinek száma. – Három nagy állóvize van.

7. 1 – Balaton, 2 – Hévízi-tó, 3 – Velencei-tó

8. a) Visegrádi-hegység, Börzsöny, Cserhát, Mátra, Bükk, Zempléni-hegység

b) Mátra hegység – Kékes tető – 1014 méter

9. Dunántúli-középhegységtől, észak-keleti, Szlovákia, vulkáni

10. hűvös, bükkös, vadgazdálkodás,
gyümölcs, burgonya, szarvasmarha

11. a) Dunántúli-dombság: 3, 8, 5

Dunántúli-középhegység: 2, 4, 10

Északi-középhegység: 1, 6, 7, 9, 11, 12

b) 7 – Fátyol-vízesés

8 – Zsolnay porcelán

11 – Visegrádi Fellegvár

10 – Hévíz

9 – cseppkövek

12 – Mátra, Kékes, hazánk legmagasabb pontja

5. FELMÉRŐ FELADATLAP

2. fejezet: Életközösségek lakóhelyünk környezetében (Az erdő, élet az erdőben)

1. állatok, fák, magasság, oxigént, csökkentéséhez, bükkfával

2. a) A – tölgy   B – bükk   C – fenyő
lombhullató   lombhullató   örökzöld
b) B, C, A

3. a) talaj(gyökér)szint, gyp(avar)szint, cserjeszint, lombkoronaszint

b) levél, virág, termés (makk)

c) lombkoronaszint: 2, 3, 12, 14, 22, 25, 28, 35

cserjeszint: 8, 9, 11, 13, 16, 17, 20, 23, 29, 30, 34

avarszint: 1, 5, 6, 7, 10, 15, 18, 19, 21, 27, 31, 32, 33

gyökérszint: 4, 24, 26

d) emlős: 3, 5, 13, 16, 24, 29, 30

növényevő: 16, 25, 34

madár: 12, 14, 22, 25, 28

rovar: 1, 6, 9, 21

ragadozó: 22

hüllő: 32

pillangó: 20

kétéltű: 31, 33

4. a) Testét vörösesbarna szőr borítja.

Törzse karcsú, végtagjai rövidek.

Elevenszülő, 2 utódot hoz világra.

Mindenevő.

Kotorékokban élnek. Harapása veszélyes.

Harapásuk az emberre veszélyes.

b) őz

5. 1. X, F, piros pont

5. L

8. X, F

4. L

11. L

6. L

2. X, F, pipa jel

7. X, F

12. L

9. L

3. L

10. L, piros pont

6. a) gombák

b) H, I, I, H

c) erdei csiperke

d) kalap, tönk

7. a) I, I, I, I, I, H, I, I, H

b) pl. Az erdő növényei oxigént termelnek.

8. a) pl. Környezetvédelmi intézkedésekkel: szemétgyűjtés

Nem zavarja az erdei állatok életét.

b) pl: Nem szedem le az ott lévő védett növényeket. Mindig betartom a tűzgyűjtés szabályait.

9. pl. Csapdákat, mérgező anyagokat helyez ki az erdőben.

10. levél – cserebogár – fekete rigó – sas

apró magvak – egér – erdei fülesbagoly – róka

6. FELMÉRŐ FELADATLAP

2. fejezet: Életközösségek lakóhelyünk környezetében (A mező, élet a mezőn)

1. szántóföld, legelő

2. A – rét   B – szántóföld   C- legelő
C-B-A

3. L, R, R, L, L, Sz, R, Sz, Sz, L

4. a) b) 2.	9.	13.	1.
3.	5.	15.	14. T
16.	7. V	10. G	11. A
6.	8.	12.	4. X

c) gyökérzet – szár – levél – virág

d) kamilla, réti boglárka, réti ecsetpázsit, gyermekláncfű

e) gyógynövények

5. a) kevés, száraz

b) gyors

c) füvek, fa

6. 17., 9., 12., 5.

19., 14., 11., 2.

20., 4., 13., 6.

1., 18., 3., 7.

15., 8., 16., 10.

7. V, P, V, Ny, V, P

8. a) szöcske, sáska, tücsök

b) 1., 3.

2.

9. a) fecskefarkú lepke   kis rókalepke

b) a pillangók színesek

c) hernyó – báb – kifejlett rovar

d) teljes átalakulás

10. apró magvak – hangya – sün – vörös vércse

apró magvak – mezei egér – menyét – vetési varjú

7. FELMÉRŐ FELADATLAP

2. fejezet: Életközösségek lakóhelyünk környezetében (A víz, vízpart, élet a vízben, a vízparton)

1. élővilág, víz, napfény, hidegebb, párolog
2. 3., 1., 4., 2., 5.
3. X – A nádasok növényeit az emberek nem tudják semmire sem hasznosítani.
A nádasok növényeit az emberek hasznosítani tudják.
4. termés   virág   termés
fűzfa   nyárfa   nyírfa
5. a) Vízpart: 1., 5., 4.
Vízmeder: 3., 6., 7., 9.
Nyílt víz: 8., 2., 10.
b) Vízínövénnyel benőtt terület, hely, ahol sűrűn nő a hosszú szárú növény.
6. 6. Fészkelőhelyet ad az állatoknak.
7. Búvóhelyet biztosít a vízi élőlényeknek.
8. Táplálékkal látja el a vízi állatokat.
7. a) kép alapján felismerhető
b) 1. – kecskebéka, 2. – mocsári szúnyog, 9. – nádiposzáta, 14. – hal, 8. – nádi rigó
c) ponty, keszeg, harcsa
8. a) tőkés réce, színükben különbözik a tojó és a gácsér
b) lemezes csőr, úszó láb, úszó, repülés, tollak
9. a) 4, 3, 5, 1, 2
b) csőr, láb
c) bal oldali kép: ék alakú; hosszú, egyenes; alkalmas a zsákmány felnyársalására
jobb oldali kép: kiszűri a táplálékot az iszapból; ellaposodó, kanál alakú; nem képes a táplálék feldarabolására
d) vékony, a lábujjak közt úszóhártya feszül, hosszú, a lábujjak rövidek
10. a) 1-2, 2-5, 3-1, 4-6, 5-3, 6-4
b) táplálkozás
11. pl: Ne öntsd a lefolyóba a veszélyes anyagokat, például festéket, gyógyszereket vagy olajat. Keress helyi gyűjtőpontokat ezeknek a hulladékoknak a biztonságos elhelyezésére.

8. FELMÉRŐ FELADATLAP

2. fejezet: Életközösségek lakóhelyünk környezetében (Zöldséges- és gyümölcsöskert, a park)

1. mesterségesen, gondoz, gyümölcsöskert, konyhakert
2. G, T, T, L, M, Gy
3. +, +, +, +, +, -, -
4. környezetvédelem, környezetet, szennyeződések nélküli

9. FELMÉRŐ FELADATLAP

3. fejezet: Az emberi test (Testrészek, érzékszervek, a mozgás szervrendszere)

1. a) b)

1. fej: – érzékszervek működtetése
– agyi funkciók ellátása
2. nyak: – mozgás
3. törzs: – belső szervek védelme
– megtartja a testünket (gerincoszlop)
4. végtagok: kéz, láb: – mozgás

2. hát – 2, fej – 3, nyak – 1, váll – 6, derék – 5, boka – 4, csukló – 7

3. szervekből, szervrendszerek, életműködés, keringés, mozgás

4. agy

5. a) érzékszervek

b) szem, fül, orr, nyelv, bőr

6. látás, tárgyakat

ízlelés, ízeket

tapintás, felületét

szaglás, illatokat-szagokat

hallás, hangokat

7. ✓	✓	x	✓	x
x	✓	✓	✓	✓
x	✓	✓	✓	x
x	✓	x	✓	x
✓	✓	x	✓	x

8. a) csontváz

b) összekötés kép alapján

c) fentről lefelé haladva: B – C – A

9. mozgással, csontok, izmok, helyünket

10. torna: nyak-kar-hát-has-láb

úszás: kar-láb-hát

rollerezés-görkorcsolyázás: láb-kar-has

futás: láb-has

11. fehérjék

10. FELMÉRŐ FELADATLAP

3. fejezet: Az emberi test (A táplálkozás, a légzés, a keringés és a kiválasztás szervrendszere)

1. táplálékra, vérkeringés, vér, vizelettel
2. *a)* nyelőcső, gyomor
b) vékonybél, gyomor, végbélnyílás, szájüreg + fogak-nyelv, nyelőcső
3. *a)* szájüreg (fogak)
b) metszőfogak, szemfogak, 32 db
c) átlós kétvégű nyíl rajza az előtte lévővel ellentétes irányú, jobbra-balra vízszintesen elhelyezkedő nyíl
4. *a)* fentről lefelé haladva: 6, 1-2-4, 3, 5
b) c) fehérjék, tejtermékek, összetett szénhidrátok
5. útvonal: körte – paprika – sárgarépa – alma – sajt – cseresznye – citrom – víz – hal
6. *a)* légcső, tüdő
b) orrüregbe, légcsövön, tüdőbe
7. 1. Az orron át történő belégzés.
Indoklás: Az itt lévő szőrszálak sok szennyeződéstől megszűrik, és felmelegítik a levegőt.
8. *a)* szív, erek, vér
b) 1. szív
9. 100 000 km
5 liter
pulzus, a csuklón mérve
10. *a)* vesék
b) vesék, húgycső, húgyhólyag, húgyvezeték
11. *a)* mozgás, keringés
b) 3, 2, 4, 5, 1, 5, 1
12. I   I
  I   I
  H   H
              I

11. FELMÉRŐ FELADATLAP

3. fejezet: Az emberi test (Testünk egészsége, betegségek, gyógyulásuk)

1. levegő, víz, táplálék, fény, megfelelő hőmérséklet

2. a) mozgás, táplálkozás, pihenés, lelki, védőoltásokkal, időjárásnak, tiszta, tisztálkodás, levegőn

b) 1   2
3   9
8   5
6   7
              4

3. a) b)

+	+	x	+
+	x	+	+
x	+	+	x

4. a) – A fogorvost 5–10 évente elegendő meglátogatni, ha nincs panaszunk.

– Napozásnál nincs szükség fényvédelemre, a bőrgyógyász úgymint tud gyógyítani.

– Mosatlan gyümölcsöt bátran fogyaszthatunk.

– Napi folyadékbevitelként elegendő 3-4 deciliter folyadék.

b) 1. dohányzás   2. alkohol   3. élvezeti szerek

c) dohányzás, alkoholizmus, kábítószer függőség

d) nemet

5. a) pl: bőrszíne elváltozik

pl: láz, hányás, hasmenés, étvágytalanság

b) A túlhevült test izzadni kezd, hogy párologással elősegítse a szervezet lehűlését.

c) pihenés, vizes borogatás, hűtőfürdő, gyógyszer

d) sárga: 35,5–37   kék: 37,1–38   piros: 38,1

6. pl: Hasmenés, láz esetén. Baleset esetén.

7. a) Általános segélyhívó: 112   Mentők: 104

b) egyénre szabott – személyes adatok

8. szedjük, fogyasszuk el, csak beteg állapotban szedjük be, veszélyes anyag

9. hallássérült, mozgássérült, látássérült, mozgássérült

10. 1, 6, 4, 3, 2, 5